

Յ Ա Ր Ա Ռ Ա Ռ Ա Ռ

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Զուարճայիվ

Ժող Տարի, Թիւ 39

4 Ապրիլ, 1898

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժանորդագինն է Տարեկան՝ Պոլսոյ համար 40, Գաւառներու համար 50 դան. : Վեցամսեայ Պոլսոյ համար 25, Գաւառացի համար 30 դան. : **Հասք 30 փարայ** : Բաժանորդագրութիւնը քիւի վրայ է, տարեկան բաժանորդներ պիտի ստանան **52** եւ վեցամսեայներ **26** քիւ Ծաղիկի : Պաշտօնական Գրասուրը յանձն կ'տանէ հասուցանել բաժանորդներուն վճանները :

Եթէ Ծաղիկի հրատարակութիւնը ո'ր եւ է ազգելի հանդիպի : Ծաղիկի բաժանորդներն իրաւունք ունին 100 այցեխուրս նուէր ստանալու : Հանրօգուտ նիւթերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրթակցութիւններ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուի : **ՀԱՍՅԷ**. — Ծաղիկի վերաբերեալ ամէն ինչ պէ՛տք է ուզել Պաղտատի Գրասուրը, Կ. Պոլիս, Սուրբան Համալ, քիւ 14 :

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐՆ՝ԱԻ

Վաղիւ հազիւ թէ արշալոյս կսկսի երեւիլ, սըրտեր կը տրտիեն, գարմա՛ք, երկու ահեղ կուտակցութեանց իւրաքանչիւրին սրտեր, մին ահեղ, վասն զի ունի քահանայապետներ, դպիրներ, ծերեր, փարիսեցիներ, սաղուկեցիներ եւ իշխաններ, ժողովրդեան յոյժ մեծագոյն մասն յիւր կողմ, իսկ միւսն եւս ահեղ, թէեւ փոքրածիւ, եւ հազիւ քանի մը հաստ իշխաններ ունի, այլ սակայն ահե՛ղ, վասն զի Յիսուսի աստուածայնութիւնն ունի յիւր կողմ, հաւա՛տք թէ Յիսուս պիտի յաղթէ մահուն, թէ նա որ մեռեալներու կեանք տուաւ, կարելի՞ է որ յաղթուի մահէն : Սրտեր կը սրտիեն, մանաւանդ քանի մը կիներու սրտեր, որք անհամբեր կ'սպասեն առաւօտեան, որպէս զի երթան իրենց վարդապետին եւ բարերարին՝ որ մեռած էր առանց օծութեան, առանց օրհնութեան՝ երախտապարտութեան եւ յարգանաց վերջին պարտքը կատարել. հէ՛ք կիներ, որք եթէ այս իրենց պարտքը կատարած լինէին Յիսուսի թաղման պահուն՝ զուցէ ժողովրդական կատարութիւնը բզբտէր զիրենք, ուստի առ ահի՛ Յիսուսի թաղման միայն յուղարկուոր եղած էին : Գիտէին այդ կիներ թէ Յիսուս եթէ ոչ Աստուած, զէ՞ծ մարգարէ էր, ուստի Յիսուսի մարմնոյն զոնէ օծութիւն մը տալ արժան կը համարէին, այլ սակայն երկիւղն այդ մտածումը յետաձգել տուաւ այդ կանանց, եւ սպա-

սել կատաղի եւ մոլեգին կրից հանդարտութեան : Ուստի Յիսուսի մահուն երկրորդ օրը շատ կանուխէն դէպ ի Յիսուսի գերեզմանը կը յառաջանան, մտածալով միանգամայն թէ ո՛վ տէրունական գերեզմանի ահագին քարն ի բաց պիտի թաւալէ, զի իրենք ոյժով տկար էին, առանց մտածելու միանգամայն թէ հոն վիճուորներ կային քահանայապետէն կարգուած, որք պիտի թոյլ չտային կնքուած տապանաքարին դաշխելու առանց քահանայապետական հրամանի, բայց թէ այս իւրաքեր կանանց խորին եւ անկեղծ հաւատքն արդեօք կը թողո՛ւր մտածել այդ բանին վրայ :

Իսկ Յիսուսի մայրն ո՛ւր է, մինչդեռ այդ օտար կանայք Յիսուսի գերեզմանին եւ մարմնոյն յարգանք մը ընել կը մտածէին, ո՛ւր է նա : Մի՞թէ Յիսուսի՛ խր այս մէկ հատիկ զաւկին գերեզմանն ու մարմինն անարժա՞ն էին մայրենի սիրաբորբօք աչերէ կամ կը թուած արցունքներու : Մի՞թէ միայն վի՛շտն էր արգիլող զՏիրամայրն իւր այս անհրաժեշտ պարտականութիւնը կատարելէ : Բայց ամենօրհնեալն այս կին վշտէ կամ ահէ վախճողներէ չէր, զի այս կինն էր, որ երբ լսեց թէ խր Որդին ի խոչ կը հանուի, յուսահատաբար տան մէջ փակուած չմնաց, վասն զի գիտէր, շատ կանուխէն գիտէր, թէ խր սիրտը պիտի ծակծկէր, զիտէր, զի խր զաւկին դեռ քառասնօրեայ եղած ժամանակ լսած էր Սիմէոնէ, թէ « եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր » : Գիտէր, թէ իւր Որդին ինչպէս շատ անգամ Առաքելոց եւ հաւատա-

ցելոց գրուցած էր իւր երկրաւոր կենաց կատարածը, իրեն եւս իբրեւ ազնուագունի մօր մը, մօր շնորհաւոյ, յայտնած էր, թէ պիտի նախատուէր, թէ անարգուէր, եւ մահուան պիտի դատապարտուէր: Գիտէր թէ նա պիտի խորտակէր մահու գորումիւնը, պիտի կործանէր չարին իշխանութիւնը, պիտի ջախջախէր դժոխքը եւ զրախտին դռները պիտի բանար արդարոց առջեւ, եւ հոն պիտի մտնէր իւր հետն ունենալով մարդոց ամենէն ամբարիշտը, աւագակ մը ի ցոյց հաստատութեան իւր բանին թէ « Որ հաւատայ, կեցցէ »: Գիտէր թէ իւր Որդին յարութիւն պիտի առնէր խայտառակելու համար ապիրատ եւ անիրաւ թշնամիներու բանակը, որք հեծանոսի մը — Պիլատոսի — մատնեցին, վատութեան ամենածայրայեղ չարախօսութեամբ, եւ պիտի երեւէր իւր սիրելեաց, յարուցեալ ի մեռելոց, եւ ինքեան եւս, որ մայրն էր աշխարհս լուսաւորող Արեւուն, պիտի երեւէր, ուրեմն այլ եւս ի՞նչ հարկ կար իրեն երթալ ի գերեզման, եւ հասարակ մահկանացուի մը գերեզմանն համարելով « մեռելոց » ի պաշտօն եւ յարգանք տալ նմա, որ համարձակ արտասանած էր թէ « Ես եմ յարութիւն եւ կեանք, որ հաւատայ յիս, թէ եւ մեռանիցի, կեցցէ ի յաւիտեան »: Եւ թէ « Զի ես կենդանի եմ եւ զուր կենդանի լինելոց էք »: Ուրեմն Տիրամայրն եթէ ի գերեզման երթալ կանխէր եւ մեռեալ համարելով ի յաւիտենից կենդանին արտասուէր, ո՞չ ապագէն այս պիտի լինէր նշան քերեհաւատքի, ուստի նա չընկերացաւ իւզաբեր կանանց, նոքա՝ որք տակաւին այնքան չէին խորածափանց ի մասին աստուածութեանն Յիսուսի, որքան ամենօրինեալ Տիրամայրն էր: Վերջապէս Տիրամայրն չգնաց ի գերեզման, զի իւր համար իւր Որդին չէր որպի մահու: « Եւ թէ յաւուր երրորդի » յարութիւն պիտի առնէր յերեւալով իւր հաւատարիմ հաւատացելոց:

Իւզաբեր կանայք կը յառաջանան ի գերեզման, խնկով, իւղով եւ մամով, կը յառաջանան եւ ահա կը գտնեն խոշոր տապանաքարը ի բաց ձգուած. մինչ կը զարմանան, եւ ահա լուսեղէն բերաններէ սոյն հրեղէն աւետիսը կը լսեն, մարդկային ազգի վերակենդանութեան սոյն աւետիսը կը լսեն. « Զի՞ ինչպէք գիկնդանին ընդ մեռեալս. Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց »: Այս կիներ սարսափաւ յերուսաղէմ կը մտնեն, հերարձակ կը հասնին յԱռաքեալս եւ կ'աւետեն. Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Առաքեալք կը շփոթին, Պետրոս եւ Յովնաննէս կը փութան ի գերեզման, եւ հաւատոյ ձայնիւ կը զո-

չեն. ուրեմն Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Այլ անկայն մինչ ի Գալիլիս Առաքեալք հաւարուած են, ահիւ եւ անձկանօք. Յիսուսի գերեզմանի պահպանք կը գուժեն առ քահանայապետն Կայիափայ, թէ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց: Կայիափայի աչերէն կարծես կայծակներ կը թափմփին, փութով ի ժողով կը կոչէ Ծերակոյտը, որք կը գումարին, խոնարհելով իրենց ճաղատ զլուսնները եւ սպասելով, լսել քահանայապետէն թէ ի՞նչ նոր բան պատահած է: Լուսնիւն մը տիրած է խորին եւ ահաւոր, սրտեր կը սրտփեն եւ կը տագնապին այս ահաւոր կասկածէն, թէ մի գուցէ մոլորեցուցիչը, խաբեբայն յարութիւն առած լինի: Կայիափայ կարմիր քղամիդ վրան ձգած, ի նշան մահաշշուկ գուժի, բայլ առ բայլ կը յառաջանայ, կը բազմի քահանայապետական ամտոն, որոյ բարձրադիր յենարանին ի վերեւ Մեծ մարգարէն Մովսէս լուսեղէն երկու եղջերածեւ ցնցուղներ ի ճակատն ունենալով արձանած կայ: Ժողովն փտաւոր, կածառն անկաշառ, դատաւորն անաչառ, ո՞վ սքանչելի տեսիլ ահաւոր եւ նշանաւոր, Կայիափայ կը գուժէ. « Ի զուր գերեզմանին վրայ ահագին քար մը դրի, յարեաւ: Ի զուր տապանաքարը կնքեցի, յարեաւ՝ մոլորեցուցիչը, խաբեբայն: Ի զուր պահապաններ դրի ի հակել, այլ նա, մոլորեցուցիչը, խաբեբայն յարեաւ: քարն է զլսորուէր, պահապանք ի գեանն են փռուեր եւ ճեւիղ հրեշտակաց եւս տեղի ունեցեր է յոյջոյն յարութեան խաբեբայի՛ն: »

Քահանայապետին այս խօսքն անմիջապէս կընդհատուի Ծերակոյտէն. « Ի զուր Թող հրեշտակք երեւին եւ աւետեն թէ յարեաւ: Ի զուր Թող ինքն իսկ երեւի եւ ինքզինքը կենդանի ցոյց տայ իւր աշակերտաց թէ յարեաւ: Կը կաւառեմք ամէն բերան, եւ Յիսուսի յարութեան փառքը կը ջնջենք: Մատթ. ԻԶ. 15:

ՀԻՆ ԼԵԶՈՒԻՆ ՆՈՐ ՄՕՏԱՆ

Սա մեր խեղճ լեզուն ալ ինչեր կը քաջէ կոր մեր ձեռքէն. Ո՛մանք ծայրեն կը կարեն, ո՛մանք մէջքէն կը կարեն կը սէրտեցնեն որ շատ ժամանակէ վերջը խեղճը զուրբ զաւիք չունի: Այս մեր լեզուն շարչարողներն են նոր գրագէտները որք կ'ըսէ թէ եկէք սա բառը վերցունենք ու փոխենք, այն լեզուն հին ու պարիթ է, հիմակուան մօտային չի յարմարիր, որն ալ կ'ըսէ թէ հին ըլլալով ի՞նչ կ'ըլլայ

Հին մարդիկները մօտայի ժամանակ չճանաչելով ըլլալուն համար մարդ սեպիւր չէ՞, երեսի վրայ թողելու է, Ինչպէս որ անոնք հին ձեւերնին այսինքն էնթարին շարվարը փոխելով հեազհեաէ հիմակուան ձեւին մտան, նոյնպէս մենք ալ դոյն կը փոխենք եւ կարելի եղածին չափ հիմակուան ժամանակին կը յարմարցընենք: Ինչո՞ւ չըլլար, աղուոր մը կը շտկենք: Երեսը երկու խաթ պատահա մը ընկէն վերջը բո տրա մըն ալ կը քսենք:

— Փախցուցիր, կնիկներուն երեսն է տսիկայ, ատ չեղաւ:

— Էյ ճանըմ կարելի եղածին չափ ճամբու կը բերենք:

— Բայց ասոր ալ պիտի ըսես թէ որչափ որ ըլլայ հին մարդը արդի ժամանակի մարդկանց պէս բոլորովին չի կրնար յարմարիր մօտային:

— Ինչո՞ւ, չե՞ս տեսներ սա տարիքնին առած օրիորդները: Ինչպէս զարդարուելու արհեստին մէջ զամենքը կը դերազանցեն, եւ մանկամարդներուն ալ վրան պակասութիւն կը գտնեն, (իրենց վրայ ամեն պակասութիւն ըլլալով հանդերձ): Եւ կարելի եղածին չափ ալ կը մանկամարդանան, հապա սա քու ծնած օրուանդ պտրագաները շատ ազէկ գիտցող օրիորդները որ քեզ ծերի տեղ կը գնեն եւ քենէ կը պզտիկանան, ասոր ի՞նչ կ'ըսես: Հիմա տեսա՞ր, հինը ի՞նչպէս նոր կ'ըլլայ, անա քեզի օրինակ մը բերի մեր պառաւ օրիորդները, դուն դարձեալ կուզես նէ առակէ թէ վերջապէս ուղածիդ պէս չըլլար:

Անդիէն մէկն ալ կ'ելլէ կ'ընէ թէ բերնիդ ինչ գայ նէ գուրս տուր: Հայկական գրով ըլլայ աէ ինչ կ'ըլլայ նէ ըլլայ, ուրիշները չհասկնան նէ քեզի ի՞նչ հոգ, գրողը դուն ես դուն հասկնալու ես:

Ուրիշ մ'ալ կ'երնէ ուրիշներուն լեզուին չհանելով միմտկ իւր լեզուն հաւենք է, ան ալ պիտի ըսէ թէ իմ լեզուս առ հասարակ ուսմիկն դիւրամատչելի ըլլալուն համար ան գործածենք:

Աստուածաշունչն ալ ընաիր մատենագիրներն ալ իմ լեզուովս թարգմանեմք ու ժողովուրդին կարդացնեմք:

Հիմայ վախնալու տեղը ո՞ւր է գիտե՞ս, գուցէ այս լեզու շինելու ախար կ'ընդհանրանայ եւ հիմայ որ ամէն թաղ մէկ մէկ տեսակ հայերէն կը խօսի, այն ատեն տամէն անհատ առանձին լեզու մը պիտի խօսի: Եւ հիմա որ մէկ լեզու մը խօսելով իրարու ըսածը չեմք կրնար հասկնալ, այն ատեն քնակամարտը երբեք չհասկնալով ամէն անհատ պիտի պարտաւոր ըլլայ ինքնիրեն խօսիլ, ինքնիրեն վիճարանիլ, ինքզինքը թշնամանել եւ ինքն իրեն հետ հաշտուիլ:

Ի՞նչ թօնաֆ բան կ'ըլլայ գիտե՞ս, Ծաղիկ . . .

ՅԼԻԻԹ

ԺԱՄԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒԱԼԷԹԸ

Աւագ հինգշաբթի օր Բերայի շիտակ ճամբան ելնողը սքանչանօք կը գիտէր կանոնց զարդարանքն որ կարծես իրարու մրցման ելած էին, պահ մը կը խորհէինք թէ

միթէ Բերայի մէջ էնոնֆ ընտանիք չէ՞ մնացած այլևս, եւ կամ աւելի շիտակը այս զարդարանքը չէ՞ որ աղքատութեան դուռ կը բանայ:

Եկեղեցիները տիկնանց եւ օրիորդաց բազմութեամբ լցուած իբր թէ թատրոնի կամ երեկոյթի մը հանդիսականներն ըլլային՝ այնպիսի զարդարանքներ ըրած էին որ ազօթատէրը կը չփոթեցնէին:

Նոյն օրը եկեղեցեաց միոյն մէջ երկու երիտասարդներմ մին ազօթած ատեն մէկէն իւր ընկերին դառնալով,

— Վէնասն, եէնի կէլէն մատմագէլէ պաղ, նէ շիք չէյ, տողուսու ինսան հայրէթտէ գալըր:

Մեք յանցանքը այս պարոններուն չենք ընծայեր, այլ պարզապէս այն տիկնանց եւ օրիորդաց որ այսպիսի սրբաւայրերու մէջ քար գայթակղութեան կ'ըլլան:

Ուրբաթ օր ալ եկեղեցիները այցելելու առթիւ խել մը վիշտաբիւնի սուփեր պարպուած եւ շատ մ'ալ օ ՏՔ ֆոլոնէր սպառած էր: Յայտնի է թէ այս եկեղեցիները երթալու նպատակն ազօթել չէ բայց կիթէ իրենց արդ ու դարդը ընդհանուրին ցուցնել եւ ուրիշներուն նորանոր թուալէթները տեսնել եւ ուսնելու բազմանքէն յառաջ եկած է: Ինչպէս որ հետեւեալ խօսակցութիւնը մեր այս ըսածը կը հաստատէ:

Բերայի շիտակ ճամբուն վրայ:

— Նէ՞րտէն կէլիջօրսուսուղ Սօֆի տուտու:

— Ոսկերբանտան:

— Պիզ աէ օրայա կիտիջօրսուրը, նա՞նըլ գալապալըզ վա՞ր մը:

— Մէվնուսուզ, հայտէ տէ՞ծնիւն, Երրորդութիւնա կիտէլիմ:

— Տուտու, տուտու կրճիկին մատամընա պագ, նէ լիւքս, կէօրէն պիր պանքէր գարսը տըր տէր:

— Քա ճանըմ, նասըլ եափարլար պիմէմ:

— Հայտէյին գըզլար, սօգաղըն օրթասընտա տուրմայըն:

Մեր խօսակից տիկին եւ օրիորդները Երրորդութեան եկեղեցին կը մտնեն:

— Քա Ամպէր, ան քի առաջ անցար նէ, հրմշտըկէ ճամբայ պաց:

— Քուրուկ օխան օտարն ասոր մեր ժամը լեզուեր է, պիր ազ շէօյէ տուր մեղա՛յ. . .

— Պիր ազ բօլիթէզ օլուն մատամ, միւբօնու մու երթամճագսըն:

— Սէն օլ բաթաթէս, պէ՞ն նէյէ օլաճաղըմ:

— Մաթի սուս օլ, ճէվապ վէրմէ:

— Բօլիթէզի բաթաթէս աղնայօր, արթըզ աղնա:

— Աման, պօթինլէրիմ փէք սըզըլօր:

— Աման գըզ հիչ պիր եէրտէ բահաթ վէրմէզսին. քա շու մատամըն քօթիւմինէ պաղըն:

— Էյ փէք ճանըմ չէյ:

— Քիմ պիլեր դայ լիբայա տըր:

— Պէլի քի զէնկին Փամիլեասընտան տըր, պագսանա արգասընտաքի էլինտէ չանթալը տէլիզանըլյա, պէսպէլի ուշաղը տըր:

— Ուշագ տա օլտուգտան սօնըրա պէօյէ օլմալը, սահաթը, գօրսօնու, չէյի, հիչ ազատան Փարզը կօզ:

Միւս կոնմն ալ երկու տարեւոր կիներ կը խօսակցէին :

— Քա Ալէմ սուտու , պարեւ , սէմթէ՞ն էկար :

— Հա՛ , քիչ մը հովահրիմ ըսի , հալլահը զրի . քա սն ինչէնի սիւս :

— Քուրուկ , խելքի կալու պան , հիմակու ճահիլները կատողեր են . սա կէնճին հագած փողքան նայէ եալափ եալափ կը վառի կոր :

— Տօլանս պունճուխ պանեցուցեր է . էլմօնս ալ նշանեցի , տառօսը քուկինիդ :

— Քա որի՞ , էյ փէք հազ ըրի :

— Սրմաքէչի մը , պանը գործը բէք տիւզկիւն , էյ քիչ մը տարիքոտ է ամա , զարար չունի :

— Ճահիլը ճահիլութին ունի , թող քիչ մը տարիքոտ ըլլայ տէ , տուն պերող ըլլայ :

— Ատ թարաֆէն բէք աղէկ է , օղ մը սուաւ , սէֆա մասնի մը , հէմէն երկու քէսէ կ'ընէ . . .

— Խերը տեսնաս , Աստուած թամամին հասցնէ :

Քովերնին կեցող տիկի՛ն մըն ալ համբերութիւնը հատնելով ըսաւ :

— Քա ճանրմ , աղօթքս չաշըրմիչ ըրի , քիչ մը կամաց խօսեցէք :

— Մեր լախըրաղլին ի՞նչ կը խառնուիս , աղօթք պիտի ընես նէ տունդ նստէ , ուզածիդ խտար աղօթէ :

Այս պատասխանն թէպէտ դառն՝ սակայն քիչ մ'ալ յարմար երեւցաւ մեզ , որովհետեւ ժամանակէ մ' ի վեր եկեղեցիներուն տեսակցութեան ժամադրաւարի կերպարանք տուած եւ աղօթատեղիները զարգարանաց եւ պանճուճանաց աշխարհահանդէսի փոխակերպած են :

ՆԿԱՐՆԵՐ

Ճանրմ կարապետ աղա , եռմուրթա պոյասընը կէթիրտին ամա , օրթատա եռմուրթա կօզ , նէյի՞ պոյալաշըմ :

— Տէօքէճէք տէյիլինիդ ա , էվին իչինտէ լազըմ օլուր , հիչ օլմասա երեզիւնիւզիւ պոյալարսընը :

— Պիզ տէ օնու սէնտէն էվիլէլ տիւշիւնտիւք , մեղա , մօր . . . կիթ տէյիլտիր տէ զըրմըզըսընը ալ . . . պարի օլտու օլաճագ պիր ազ՝ տա բուարա ալ :

Բարիբրկուն կնիկ , հայտէ սա սուֆրան դիր նայիմ :

— Ուտելու բան մը բերի՞ր :

— Երէկ իրիկուն փաչան ի՞նչ եղաւ :

— Նա՛սըլ փաչա :

— Նէ տէմէք , սապահտան պէրի աճ տուրմուշում քի ազչամա փաչա եէյէյիմ տէյի , պէնի մի տէնէյօրսըն , պու թըպկը Տիւրիկիլինին հիսապընա աէօնտիւ , իչտէ փիսիկը ո՛ւր է միսիկը :

— Ես անանկ բերաններու չեմ իզար գնա ուտելիք

ճարէ տէ Տիւրիկը , փիսիկը , միսիկը ետքը նախ ըրէ , երէկ իրիկուն ուր նստեցար նէ հոնկէ ուզէ փաչան :

— Երկու օր ետքը Պալըխ փազար կ'երթայ , ամէն իրիկուն նստած դինետուէն ներս մտածին պէս պինեպանը :

— Օ՛ մասալտան ուստա Միկիրաիճ , նէ՞րտէ գալտինիդ , սիզին փաճա պուստա գոգմիս , ունութտինիդ :

— Եօզ աւնութմատըմ , Ֆիքրիմտէն չըգտը : (Ինքն իրեն) Պազը քարը չըզկըտան չըգարսա , սէպէպ պունչար արը կ'ըսէ , կ'առնէ կը քալէ :

Զ Ո Ւ Ա Ր Ճ Ա Լ Ի Ք

Մարդուն մէկը այս օրերս աղան դպրոցէն հանելով արուեստի մը տալ կուզէ , ուստի աղուն ձեռքէն բռնելով դերձակի մը խանութ կը տանի եւ ձեռք մը գգեստ առնելէն ետքը շիտակ գնտան խաբուսի կը տանի ու զոյգ մը չարըխ կ'առնէ :

Տղան այս տարօրինակ ոտքի ամանը տեսնելով հօրը կը հարցունէ :

— Հայրիկ ինչո՞ւ համար պօթին չես առներ կոր , չարըխով ի՞նչպէս քալեմ :

— Չարըխով երթաւ նէ վերջէն շատ հարուստ կ'ըլլաս աղաս . ես քանի քանի մարդիկ կը ճանչնամ որ դրսէն չարըխով եկեր Պօլիս եւ այսօրուան օրս երեւելի հարուստներ եղեր են , կ'ըսէ հայրը եւ չարըխը աղուն ոտքը կանցունէ :

Թէ որ չարըխը ասանկ հրաշք գործելու ըլլար՝ այս օրուան օրս Պօլսոյ մէջ պօթին հազած քիչ մարդ պիտի տեսնէինք :

* * *

Լրագրաց վերջին երեսները բժիշկներու ծանուցումներով լի է :

Առջի օրը բժշկին մէկն ալ լրագրի մը գրասենեակը երթալով ուզեր է իրեն համար ծանուցում մը ընել տալ :

Խմբագիրը բժշկին դառնալով հարցուցեր է :

— Ձեր արուեստին մէջ նշանաւոր բան մը ըրա՞՞ք :

— Այո՛ , առջի օրը մէկը փորի ցաւէն կը մեռնէր կոր , ես ազատեցի , անցեալ չարթու հարուստ աղային մէկը ձուկ կերած ստեն կոկորզը սսկը էր մնացեր գացի շուտ մը հանեցի :

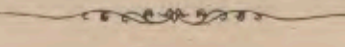
Ի՞նչ մեծ վարպետութիւն :

* * *

Սիրելի ամուսինս , դիտե՛ս , դուն այնչափ ծանր հիւանդ էիր որ սուգի համար հագուստ ապսպրեցի :

— Իրա՞ւ կ'ըսես , սիրելի կինս , հիմա ետ տուի՞ր այդ հագուստները :

— Չէ , չէ , ի՞նչ դիտես , թիրեւս հիւանդութիւնդ կ'երկրորդէ :

ՔԱՂԱՒԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Սոյն խորագրին աակ աշխարհիս վրայ գանուող բազմաթիւ թերթեր, որոնք քաղաքական լուրերու եւ իրնդիրներու համար իրենց սիւնակներէն մի քանին յատկացուցած են, իմաստայից կամ անիմաստ, չիտակ կամ ծուռ, յիրաւի թէ յանիրաւի, նպատակաւոր կամ աննպատակ վերջապէս թեր ու դէմ յօղուածներ խմբագրելով, կամ ընդօրինակելով, կը հրատարակեն : Եւ ա՛հա Գաղիական «Լէս Բոֆթի» կամ Աւստրիական «Բայէ Շայէ Փէսֆէսէ» կամ Գերմանական «Ալամանաճայթուհի», կամ Իտալական «Քաթաբուլի», կամ Անգլիական «Ալըբոգարնիու», եւ կամ վերջապէս Ռուսական «Մօքոքովնիսթիտիքի լրագրի մը մէջ հրատարակուած քաղաքական յօդուածի մը նոյնութիւնը կամ ամբողջութեամբ հետադարձ... կը հաղորդուի աշխարհի ամէն կողմերը իբր ամենակարեւոր բան մը : Ի՞նչ մը... :

Ի՞նչ որ է. ատոնց ամէնքն ալ իրաւունք ունին, անանկ բանք, քանի որ իրենց համար մեծ ուշքամներ են ատոնք :

Այդ լրագրաց յօղուածները մեծաւ մասամբ՝ գուշակութիւններ են, եւ միշտ «կ'ըսուի», «կ'ըսենք թէ», «հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանանք թէ» եւ այլնով համեմուած են : Շատերն այս փափկանկատութիւններն ալ չուենալով իրենք իրենց կ'եղնեն վճիռներ կ'արձակեն : Ուրիշներ ալ ընդօրինակութեամբ կամ թարգմանութեամբ կը բաւականան : Ամենէն դիւրին եւ կարճ ճամբան :

Քանի որ այդ «առաջնորդող» յօղուածներուն աւմնաստուար մեծամասնութիւնը «ճշիւ» կ'եղայ, եւ այս արդիւնքը իրենց ալ վնաս մը չգար, հետեւաբար, ես ամենախոնարհ ծառայ, կուզամ խոնարհաբար իմ քաղաքական անտութիւնս պարզել, նախապէս ներողութիւն խնդրելով իմ ամենաարդար (՝) վճիռներուս, արամաբանական (՝) պատճառաբանութեանցս, եւ ամենաճիշդ (՝) գուշակութեանցս համար : Սկսիմ :

Ի՞նչ ըսել է որ Սպանիա Քուպայէն դուրս չպիտի ելնէ, կամ պէտք չէ որ ելնէ : Պարապ խօսք : Թող ելնէ : Եթէ չելնէ, ինք զիտէ : Եթէ ելնէ, Ամերիկան զիտէ զայն կու տալու կերպը : — Բայց ինչո՞ւ Քուպայի գործերուն միջամտելու համար Ամերիկա ինքզինքին իրաւունք կուտայ, սա միակ պատճառաւ որ, Ամերիկա է :

Շայրագոյն Արեւելքի մէջ սակայն դուրս ելնելու խնդիր չկայ. հոն բոլորովին հակառակն է : Ներս մտնելու խնդիր կայ, եւ Չինաստան պէտք է որ ինքզինքը բաղդաւոր համարէ, վասն զի չորս հարուստ հիւրեր են որ ներս կը մտնեն . . . մշտնջենաւոր կերպով «միջնաւորը փռելու» համար : Ասոնցմէ մին «վաճառականութիւնը զարգացնելու է» ուրիշ մը «ածուխի մթերանոց պիտի շինեմ» երրորդ մը «քաղաքակրթութիւնը պիտի ներմուծեմ», վերջապէս չորրորդ մը «ես վերի արտի ցորենն եմ» ըսելով մէյմէկ քիչ սեղ կ'առնեն, ճիշդ այն Հրեային պէս որ չորենաւին էն վերջը հասնելով պար փարչաճրգ իրիշտրէյիմըսելով կը քշուի, կը քշուի, ու վերջապէս

քովինները անհանգիստ ընելու աստիճան կը տեղաւորուի :

Ի՞նչ պիտի ընէ ճարտն : Ինչ որ ըրաւ մինչեւ ցարդ. «սիդ պլիւրալիսիդ էֆէնտիմէն անգին անցնելիք չունի» :

Շիտակը ըսելով այսօր շատ տրամադիր չեմ ոոյն քաղաքական շահեկան (՝) անտութիւնս աւելի ընդարձակօրէն պարզելու, բայց կը խոստանամ յաջորդ թուով աւելի մանրամասնութեանց մէջ մանել եւ կարեւոր «առաջնորդող» մը գրել, նա մանաւանդ որ հիմակուրէն հետադրական գործակալութիւնք ամենամեծ գումարներ խոստացած են ինձ տալ եթէ յօղուածս հրատարակութեան չարուած անոր օրինակը նախապէս իրենց յանձնեմ :

Թերեւս սապէս հետագիւրներ քաշեն. «D'après Dzaghik...» — է՛հ, չըլլալիք բան չկայ աշխարհիս մէջ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձրագոյն հրաման մը կ'արտօնէ Բարիկ գանուող մի քանի գաղթականները Թուրքիա դառնալու, եւ իրենց ապրուստի միջոցներն ապահովելու պարկեշտօրէն : Այս լարեակը հրաման հաղորդուած է Ս. Պատրիարք Հօր ի պատմութիւն :

— Պատրիարքարանի Ա. գործակալաւոր Տէր Ներսէսեան էֆ. ի գիմաց Ս. Պատրիարք Հօր Կայս. Պալատ երթալով, ինչ ինչ գործերու համար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ա. քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի հետ :

— Մայիէէն առջի օրն 30,000 դրուշի շափ գումար մը յանձնուեցաւ Պատրիարքարան եւ կարելի եղաւ Զատիկի տոթիւ մէյմէկ ամսական բաշխել պաշտօնէից :

— Կայս. վարժարաններն ընդունուելիք քսանեւհինգ աղայոց ցանկը պատրաստուած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը թագրիւրով մը պիտի մատուցանէ ի Կայս. Պալատ :

— Զատիկի աթիւ Վսնայ, Մուշի, Աղթամարայ եւ այլ կարօտելոց բաշխուելու համար նորէն նպաստի գումարներ վրկուեցան կարօտութեանց շատութեան պատճառաւ : Նոյնպէս գաւառային որբանոցներու համար որոշուող ամսական նպաստից գումարները վրկուեցան ամէնքն ալ. մինչեւ մարտի վերջ պահանջ չէ մնացած պղիւս :

— Ազգ. Հիւանդանոցի Վարչական Յանձնաժողովն երէկուան նստին մէջ հետեւեալ որոշումները առաւ : —

1. Հիւանդանոցի ընդհանուր երեւմտացոյցի հաւասարակցութեան մասին երկու ամիսէ ի վեր ըրած քննութեանց արդիւնք ըլլալով, ծախսոց նուազման եւ հասութից յաւելման միջոցներու գործադրութիւնը Զատիկի յաջորդ շարթուան թողլով, որոշեց ըստ այնմ հրատարակել սոյն երեւմտացոյցը : — 2. Ս. Յակոբայ Որբանոցի ննջարաններուն խոնաութիւնն եւ խորխուր վիճակը նկատողութեան առնելով, ճարտարապետաց կարծիքն հարցնելէ վերջ, որոշեց անմիջապէս նորագութիւններ ընել, եւ մատուռին կից հողին վրայ 70 որբ տղայ պա-

բունակող նոր շէնք մը կառուցանել, պէտք եղածն աւելցնելով հանգուցեալ Ասպետ Զուռի կաակած 2500 Քր. գումարին վրայ, զոր Ս. Պատրիարք Հայրն յատկացուցած է սոյն նոր շէնքին կառուցման: — 3. Հիւանդանոցի եւ Որբանոցի ներքին պաշտօնէից գասակարգութեան եւ անոնց պատասխանատուութեան աստիճանին վրայ խորհրդակցեցաւ: — 4. Ընդհ. կարգապահութեան յատուկ եւ մէն մի պաշտօնէի պարտաւորութիւնն որոշող ներքին կանոնադրի մը պէտքն անհրաժեշտ նկատած ըլլալով, երկու ամբողջ ի վեր պատրաստուած տեղեկագրութիւններն ի մի ամփոփել եւ քիչ ատենէն Ազգ. Վարչութեան վաւերացման ներկայացնել որոշեց: — 5. Յարց Հիւանդանոցի սենեակները տաքցնելու համար գործածուած վառարաններու եւ կրակարաններու տեղ փոխարինելու կոչուած գրութեամբ ամբողջ Հիւանդանոցի միօրինակ ջերմութիւն ասլու համար մասնաւոր վարպետներու կարծիքն այժմէն առնելու եւ ծախուց որքանութիւնն իմանալու նպատակաւ անդամներէն երկուքին յանձնեց հարկ եղած քննութիւններն ընել: — 6. Հիւանդանոցի փոքր մասնաշաղարհներն ընդարձակման մասին խորհրդակցելով որոշեց մասնաժողով մը կազմել: — 7. Ս. Յակոբայ Որբանոցի մօտ գտնուող Նէսի-Գուլէի խաղաղարարանի եւ մանածի երկու մեծ գործարանաց մէջ սոյն արհեստները սովորելու համար որոշեց Որբանոցէն 4—5 աշակերտ ընդունել տալ, երկկոյններն Որբանոց վերադառնալու պայմանաւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգղիոյ կողմէ Չինական Ուէյ Հայ Ուէյի գրաւումը ընդհանուր վիճարանութեան մը ասիթ առաւ տէրութիւններու փոխադարձ յարաբերութիւններուն նկատմամբ ի Մայրաքոյն Արեւելս: Միեւնոյն ժամանակ Անգղ. նախարարութիւնը Մր. Պալֆուրի եւ Տէվընլըրի գոթքսին միջոցաւ խորհրդարանի երկու ժողովներուն առջեւ լիովին պարզեց Անգղիոյ նպատակները եւ Չինու մէջ Եւրոպական ուրիշ պետութիւններու հետ իր ներկայ յարաբերութիւնները: Նախարարական այդ յայտարարութիւնները կը ցուցնեն թէ Անգղիա Փորթ Արթուրի Ռուսական զբաղման պատճառաւ ստիպուեցաւ զՈւէյ Հայ Ուէյ պահանջել, փափաքելով նախապատրաստ գտնուել Չինու ապագային վրայ հսկողութիւն ի գործ գնելու Ռուսական ո եւ է փորձի կամ ձեռնարկի դէմ: Անգղիոյ այս գործը կը տարբերի այն ընթացքէն որուն ուղեց հետեւի ի սկզբան: Բայց Անգղ. կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ պարագաներու փոփոխումը պատճառ եղաւ իր ընթացքին փոփոխման: Միեւնոյն ժամանակ Անգղ. նախարարներ տակաւին կ'ըսեն թէ իրենք Չինու մէջ հողային ընդարձակում բաղձալի չեն համարիր Անգղիոյ համար: Անգղ. խորհրդարանին ուղղուած այս յայտարարութիւններով ի յոյս եկող շահեկան մէկ իրողութիւնը սա է թէ Անգղիա Ս. Փիլիպոսովի մէջ գիտողութիւնները բրած է Ռուսիոյ զՓորթ Արթուր գրաւելու խորհր-

դին դէմ: Այս գիտողութիւնները բողոքի ձեւով չէին, բայց շարունակեցին մինչեւ այն վայրիեանն իսկ երբ Չին ընդունեցաւ Ռուսական պահանջումները: Եանկան ուրիշ կէտ մը սա է թէ Չինական նաւատորմին թոյլ պիտի տրուի գործածել Ուէյ Հայ Ուէյի նաւահանգիստը, եւ թէ Չինական նաւային զորոց մը պիտի գտնուի հոն Անգղիացի ուսուցիչներու ներքեւ: Եանկան երբորդ կէտ մը զոր Մր. Պալֆուր յիշեց՝ սա է թէ ճարտն կը հաւանի Ուէյ Հայ Ուէյի Անգղ. գրաւման: Եւրոպական թերթերէն ոմանք մինչեւ իսկ կ'ըսեն թէ Անգղիա կարգադրած է որ ճարտն հայթայթէ Ուէյ Հայ Ուէյի պահակազօրքը, Անգղ. սպաներու հրամանատարութեան ներքեւ: Չին ընդունած է Պրանսայի բոլոր պահանջումները: Ի մէջ այլոց՝ չնորձած է Քուանկ Չօի նաւահանգիստը Չինու հարաւակողմը, նաեւ Պրանսայի իրաւունք տուած է Պրանսայի պաշտօնեաներ ընարել Չինու թղթատարական վարչութեան մէջ: Հաւանական կը թուի որ ճափոն Չինէ ծովեզերեայ քաղաք մը պահանջէ Պրանսայի հանդիպակաց ցամաքին վրայ գտնուող: Բոլորովին անկարելի է նախատեսել թէ ինչ փոփոխութիւններ կրնան դուրս պատահիլ Մայրաքոյն Արեւելքի մէջ: Բայց առ այժմ Անգղիա, Գերմանիա եւ ճափոն իրարու նկատմամբ աւելի մտերմական բարեկամութեան մը միտում կը ցուցնեն եւ կ'երեւի թէ Չին հանդարտութեան շրջան մը պիտի գտնէ վերստանալու համար իր պաշտպանողական ոյժը:

— Նախագահ Ֆէլիքս Ֆոռ քնաց Նիս ի Հարաւային Պրանսա եւ այցելութիւն ատաւ Անգղիոյ Վիքթորիա թագուհեոյն, որ կը գտնուի այդ քաղաքին մօտ ի Սիմիէզ:

— Չարն 30,000 բազմահարուածեան հրացան եւ 30 միլիոն փամփուշտ նուիրեց Սեւ Լիբան իշխանին:

— Սպանիական լրագիրք կը շարունակեն քննադատել Ուաշինկթընէ եկած լուրերն, եւ կը յայտարարեն թէ Սպանիա չի կրնար ո եւ է ուրիշ զիջում ընել Մ. Նահանգաց անարդար պահանջմանց:

— Պրանսական մարտանաւ մը Հավանա ժամանեց Պրանսայիները պաշտպանելու:

— Երբ Ամերիկեան ընդհ. հիւպատոս զօրավար Լի իր մարդերով Հավանայէ կը մեկնէր թշնամական ցոյցեր եղան:

— Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի թէ Երեւի. ժողովն հրաւիրեր է զնախագահ Մաքինլի զէն ի ձեռին միջամտելու ի Քուպա: Ծերակոյտն յետոճգեր է նիստն առանց որոշում տալու: Պրանս. եւ օտար լրագիրք պատերազմն անխուսափելի կը նկատեն:

— Չօր. Լի՝ մարեշալ Պլանքօէ հրաժեշտ առնելու դնաց, բայց սա չընդունեց, ըսելով որ շատ զբաղած է:

— Մատրիաէ Ապրիլ 11 թուով կը հեռագրեն, Սպանիոյ նաւահանգիստի բոլոր վերատեսուէք սա չըջարեական-հետախիւն գ ստացան. ՝ Ռոզվեաեւ թողփիլատորմը պիտի գործածուի նաւահանգիստներու պաշտպանութեան, կը ինսպրեմ ըսէք նաւահանգիստ մտնող չոգնաւերու նաւապետաց, թէ առաջօտուն ժամ 6 էն առաջ (Ը. Ե.) պէտք չէ նաւահանգիստ մտնեն, այլ պարտին սպասել նաւահանգիստէն դուրս:

— Քուպայի ապստամբաց մասնախումբն յայտարարեց թէ Քուպայի հանրապետութեան առ ժամեայ կառավարութիւնն եւ բանակը բացարձակապէս մերժելով Մ. Նանանգաց միջամտութիւնը, պիտի չգործակցին մինչեւ որ Ամերիկա նախագէս չճանչնայ Քուպայի անկախութիւնը: Հակառակ պարագային մէջ եթէ ամերիկեան խումբեր ի Քուպա ցամաք ելնեն, Քուպացիք իրենց զէնքերը պիտի դարձնեն Միացեալ Նանանգաց զէմ:

— Մր. Մաքինի պիտի չճանչնայ Քուպայի կառավարութիւն անունով մարմին մը:

ՆՈՐ ԱՅՐԲԷՆԱՍԻԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ . —

Իգմիրի Մամուրեան սպարախնէն հրահարակուած սոյն Քեբակաքը մէքոսով պատրաստուած գոճ մը է, եւ լաւագոյնը նմանօրինակ հրահարակութեանց մէջ:

Գին 20 փարսա:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՁԴ

Ազգային եւ օտար վարժարաններու մէջ դատախօսող ինչպէս նաեւ առեւտրական հրահարակին վրայ երկարատեւ փորձառութիւն ունեցող պատուաւոր անձ մը, Անգլիերէն եւ Գաղղիերէն թղթակցութեանց եւ Տոմարակալութեան գործնական գտներ տալու պատրաստ է: Դիմել խմբագրատունս:

ՉԷՕՐԷՔ

ՄԻ ՄՈՒՆԱՔ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ

Ձատկական չէօրէք՝ ամենալաւ եւ ամենաընտիր կերպով պատրաստուած՝ ինպատար Սրբոյն Յակոբայ Ազգ. Անկեղանոցի՝ պիտի վաճառուի մէկ օխտ 11 զրուջ՝ Կեսարացի Բարունակ էֆ. Պալքըճեանի կողմանէ:

Գնողք համով, հոտով չէօրէք գնամ ըլլալէ զատ, Ս. Ձատկի առթիւ ալ, բարեգործութիւն մը ըրած պիտի ըլլան Անկեղանոցի հարկւրաւոր պատասպարիւրոյ:

Վաճառման տեղերն են, Բերա Մեծ֊փողոց Ծամնի գեղարանին դիմացը թիւ 89 Միխայէլ էֆ. Սիմօնիաիսի խանութը, նոյն փողոց Գաղիացոց Հիւանդանոցի դիմաց թիւ 45 Պ. Սարովի սրճարանը, նոյն փողոց թիւ 88 բէրուքէր ձիւլան աղայի խանութը, եւ Բանկայլի Սբ. Յակոբայ Անկեղանոցի կից խանութը:

Սբ. Յակոբայ Անկեղանոցի պանտրօղները չկրող չէօրէքներէն նոյն յարկին նպատակ չկայ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Սուրբան Հաւալ հասկսի թիւ 14, Կ. Պոլիս

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ - ՀԱՅԵՐԷՆ

Գին 22 Ղրջ.

Սոյն Ֆրանսահայ բառարանը յորինուած հետեւողութեամբ Լիւզէի տիեզերական բառարանին, կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով, որպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն: Տէմիրճիպաշահան էֆէնտի բառաչինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն որով բազմաթիւ բառերով ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակասած գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն, այնպէս որ կատարեալ բառաղիրք մը կրնայ համարուիլ Բառարանս ունեցած այս երբեակ առաւելութեամբք, այսինքն առաւելութիւն Ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն 15—20,000 նորակերտ հայերէն բառից:

Այս բոլոր առաւելութեամբք Ֆրանսահայ Բառարանս. որ կը պարունակէ իրը 1000 երես, կազմեալ կը ծախուի անօրինակ գնով:

ՀՈՆԿ - ԿՈՆԿ - ՍԷՅԱՆ - Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒՂԵԱՆ

Ճեղայ պէյ խանի դրան կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատուներն ի Կ.

Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ.

Տէրութեան ամէն կողմերը:

Գաւառաց ապստարանքները

փութով եւ խնամով կը գործադրուին:

Չինական, Հնդիկ, Ճալայի եւ Սէյլանի ընտրելազոյն թէյք, ուղղակի բերուած հոս:

Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ:

Չգուշացէք սոյն վաճառանիչին կեղծերէն:

Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒՂԵԱՆ ստորագրութիւնը:

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

Հ Ա Տ ՈՐ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Գ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա .

Խ Ո Ր Հ Ր Պ Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

- Չէ՛, ո՞վ է որ :
- Չարմանայի բան , շատ անգամ հոս կը դրօսնու . . .
- Անշուշտ տեսած եմ , քանի որ հոս կը յաճախէ , սակայն չեմ յիշեր :
- Գալով միւսին , անիկայ ես ալ չեմ ճանչնար , առաջին անգամն էր որ այս կողմերը տեսայ :
- Անշուշտ Պետիկ ըսածդ մէկ բարեկամն էր որ միասին եկած էին :
- Ո՛չ , տէր իմ , միասին չեկան , կարծեմ թէ հոս բարեկամացան իրարու , տեսէք ինչպէս եղաւ պատմեմ ձեզ , Նախ միւսիւ Պետիկ եկաւ եւ ըստ իւր սովորութեան սկսաւ դրօսնուլ օգակրակ վառել սալով եւ օգի խմելով , շատ անցա՛ւ քիչ անցա՛ւ միւս պարօնը եկաւ եւ սկսաւ Պ . Պետիկի հետեւիլ :
- Ազ Պետիկ ըսածդ ի՞նչ կ'ընէ :
- Իրաւ չգիտեմ թէ ի՞նչ գործ կ'ընէ , միշտ գրամն առանձ աճշուեւրու կը վճարէ , այնչափ շատ մտերիմներ ալ չունի որ հասկնամ թէ ո՞ր դատակարգին կը պատկանի , ընդհանրապէս Պարոն Տիմիթրոյին հետ կը տեսնուի :
- Այս գիշեր ի՞նչ ես եզեր չեմ գիտեր , Յովսէ՛ , բոլոր անձանթ անձանց անուններ կուտաս , նա աղանդերներուն ալ ամենեւին նայած չունիս :
- Գլխուս վրայ , վսեմապատիւ տէ՛ր , սակայն Տիմիթրոն անկարելի է որ չգիտնաք , այլարեք կը ճանչզայն զայն , այնչափ հանրածանօթ է :
- Այս ըսելով մեր արժանին Աղջիկ Յովսէ ազանգնուրուն պնակներն առնելով խանութ մտաւ , զանոնք վերջստին լեցնելով կամ աւելի այլազանելով վերադարձընելու համար :
- Պարոն Օհան յայնժամ գլուխն երկու ձեռացը մէջ առած խոր մտածութեան մը մէջ թաղուեցաւ : Իր գէմքը խոժոռած էր եւ յօնքերը պոստած : Աչքերն ակնպէտ մէկ կէտի մը վրայ յառած էին : Երբ Յովսէ վերադարեցաւ աղանդերաց պնակները ձեռքը Օհան խոր քունէ մը արթնցածի նման ընդոստ սթափեցաւ :
- Տէ՛ր վկայ , Չերզ վսեմութեան անհուն ներողութիւնը կը խնդրեմ այսպէս ձեզ նեղացնելուս համար , բայց ակնուաղարմ Տէ՛ր , Տիմիթրոն թիզ մը մանուկն անգամ կը ճանչնայ թէ՛ հոս եւ թէ Բերայի կողմը :
- Է՛հ , քանի որ Պետիկ յաճախ կը տեսնուի անոր հետ , ըսել է Պետիկի որ դասակարգին պատկանիլը հասկընալու էիր :
- Շնորհ ըրէ՛ք , մեծաշուք տէր իմ , ահա ձերչ ա-

տոր համար է որ չեմ կարող որոշակի գիտնալ իրենց դասակարգը , որովհետեւ Տիմիթրո ամէն գործի մէջ կը մտնայ , հաշակաւոր ստակ մտնող մ'է եւ գրեթէ Պօլսոյ ամենէն ճարպիկ խաղամուն է , ամէն լեզու իր մասնաւոր յատկութիւններովը կը խօսի , վերջապէս ամենաճարպիկ եւ խելացի մէկն է :

— Իրաւ շատ զարմանալի է սա , այդչափ ծանօթ եւ հոշակ հանած մէկն ինչպէ՞ս կըլլայ որ ես չեմ ճանչնար , բայց անշուշտ տեսած պիտի ըլլամ ես այդ մարդը , կրնա՞ն նկարագրել զայն , բայց նախ սա օղին իմ կենացըս խմէ , տեսնեմ :

— Շնորհակալ եմ , մեծաշուք տէր իմ , ձեր անգին եւ աննման կենացը :

— Անո՛ւշ , պատասխանեց Օհան , մինչդեռ Աղջիկ Յովսէ օգիի գաւաթիկը կուլ տալով , աղանդերաց պնակներէն քանի մը կտոր բան կը ճաշակէր :

— Պարոն Տիմիթրոն նկարագրել շատ դիւրին է , յարգամեծար տէ՛ր իր պիտերուն ու մաղերուն բաւական ճերմակ խոռոռած է , դէմքը ցորենադոյն է եւ աչքերը կանաչորակ են , ոյժ մը ունի , ոյժ մը ունի որ զիս մէկ մատովը օգակրակի պէս երկիրքէն եօթը յարկ վար կը նետէ , մասնաւոր նշան մը միայն սա ունի որ ձախ աւկանջին տակ սպի մը ունի , ինք ալ թէպէտ գէր չի համարուիր , սակայն նիհար ալ չէ բաւական լեցունկէկ է , անշուշտ այս միջոցիս Պետիկի հետ մասնաւոր գործ մը ունի որ չարաթ երեկոյ գիրար փնտուեցին , իրաւ որ այն գիշերը աժան սպասեցայ :

— Ի՞նչ բանէ աժան սպասեցար , ա՛նաւասիկ դարձեալ առեղծուածներ կը խօսիս , յիշաւի այս իրիկուն խելքդ գլուխդ գայիք չունի , օգի մ'ալ անկէ , տեսնեմ թերեւս քիչ մը ասորբերութիւն ընէ :

— Ամօթով կը թողուք զիս , շնորհաշուք տէ՛ր իմ , ձեր թանկագին կենացը :

— Ինչո՞ւ այդչափ կը զարմանաք ըսածներուս , այն իրիկունը նախ Պարոն Տիմիթրո եկաւ եւ բաւական նըստելէ վերջ մեկնեցաւ , եւ այնպիսի խօսք մը Պետիկի ըսել ծառայից յանձնարարեց , որ երբ պարոն Պետիկի ըսէի անշուշտ մէկ կիցով ծովուն մէջ լողանք մը պիտի ընէի :

— Օհո՛ , միթէ՛ նոս յաճախորդորը կից ալ կը զարնեն , ի՞նչ խօսք էր որ պարոն Պետիկ պիտի հարկադրուէր այնչափ բազմութեան մէջ զբեղ հարուածել :

— Տեսէ՛ք որ եզերութիւնը պատմեմ , եւ վստահ եմ որ ինծի իրաւունք պիտի տաք :

Եւ այս ըսելով Աղջիկ Յովսէ ընտանեկար իր գաւաթը կրկին լեցունելով կոնծեց եւ առանց սեթեւեթի Օհանի ծխատուփէն սկիստ մը պլորել սկսաւ :

Շարունակելի

Արտօնատէր Ա. ՍՍ.ՐԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐՇԵԱՆ
 (Նախկին ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ Տպարան)
 Կ. Պօլիս, Սուլթան Համաթ 14.